روح الله سلطانپوری

زمین - خانهٔ ما

۱۳۷۶

زمین ـ خانهٔ ما

تتبع و نگارش
روح الله سلطانپوری

۱۳۷۶

معرفی کتاب

نام کتاب: زمین خانهٔ ما

تتبع ونگارش: روح الله سلطانپوری

ناشر: انجمن رضاکاران محیط زیست افغانستان

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

سال چاپ: ۷۵ ـ ۱۳۷۶ مطابق ۱۹۹۷

مهتمم: عبدالواجد عادل

کمپوزر: فرهاد وهاب

تمویل کنندهٔ: Radda Barnen

فهرست

مقدمه

- زمین -خانه ما ۱
- اهمیت هوا ۲
- آلودگی هوا ۲
- راه های جلوگیری از آلوده شدن هوا ۳
- اهمیت آب ٤
- آلودگی آب ٥
- راه های جلوگیری از آلوده شدن آب ٦
- اهمیت خاك ۷
- عوامل که سبب آلودگی و تخریب خاك میگردد ۸
- راه های جلوگیری ۸
- اهمیت نباتات ۹
- چرا به درختان و نباتات توجه داشته باشیم ۱۰
- بهبود وضع محیط زیست ۱۰
- اهمیت جنگلات ۱۱
- فواید و اهمیت جنگلات ۱۲
- آلودگی محیط ۱٤
- تاثیرات باران تیزابی ۱٥
- تنظیم کثافات و حفظ الصحه محیطی ۱٦
- اثر گلخانه ۱۸
- آلودگی صدا ۲۰
- راه های جلوگیری از آلودگی صدا ۲۱
- آلودگی محیط ناشی از دود و سایط ترافیکی خطر جدید ۲۲
- حیات وحش ۲٤
- اهمیت حیات وحش ۲٦
- پارك های ملی و جاهای حفاظت شده ۲۷

مقدمه

جهان امروز با خطرات فزاینده محیط زیست مواجه بوده، همه انسانها را از آینده بشریت نگران ساخته است. انسانهای امروزی بر بروبحر فرمان رانده و از منابع طبیعی زمین بی پروا و بدون اندیشه به فردا استفاده می نمایند. این اصراف در استفاده از منابع طبیعی سه خطرعمده را بار آروده است:

۱. منابعی که قابل جبران نیستند رو به نابودی می روند و انسانهای نسل آینده از آن محروم می‌شوند.

۲. استفاده از منابع طبیعی و ضعیت و حالت طبیعی زمین را دگرگون ساخته باعث آلودگی، تغیرات اقلیمی و سایر مشکلات می گردد. اکثراً انسان با تمام تکنالوژی پیش رفته خود به اصلاح آن قادر نمی‌باشد.

۳. حیات انسانی به شکلی تغیرمی‌یابد که کاملاً غیر طبیعی بوده و تداوم آن در خطر می‌افتد.

عدم معلومات کافی در زمینه محیط زیست و اساساتی که انرا کنترول می‌نماید باعث گردیده که انسانها تصامیمی گیرند که سطحی و عاقبت نا اندیشانه بوده، بقای آینده انسان را مواجه به خطر می‌سازد. بناءً برای داشتن یك محیط سالم زیست، انکشاف متداوم و پایه دار و رفاهیت دایمی انسانها فراهم آروی زمینه باخبری ازاساسات محیط زیست از طریق تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی و نشر کتب و رساله ها در زمینه از اهمیت خاصی برخوردار است.

کتاب "خانه ما" که نتیجه تحقیق و تتبع روی پرابلمهای موجود محیط زیست در جهان امروزی میباشد می‌تواند معلومات مفیدی را به معلمین و سایر علاقمندان محیط زیست ارائه کند تا از آن برای اگاهی دادن شاگردان و سایر مردم ممد واقع شود.

ومن الله توفیق

عبدالواجد عادل

PROPERTY OF ACKU 17998

بسم الله الرحمن الرحیم

زمین خانهٔ ما

زمین یگانه سیاره نظام شمسي است که قابلیت زندگي کردن را دارد و از آوان پیدایش تا حال حالات و تغیراتي مختلفي را سپری نموده تا به حالت موجوده رسیده است. قبل از پیدایش حضرت بابا آدم (ع) تقریباً هزارها سال قبل نباتات و حیوانات مختلف در آن وجود داشته است. زمین یك سیاره زنده است همانطور که انسانها برائ زنده ماندن خود حقوق و امتیاز میطلبند، کره زمین نیز براي بقای خویش به حفاظت ضرورت دارد. مناطق مختلف زمین داراي آب و هواي مختلف نباتات و حیوانات متفاوت بوده جنگلات، دریاها، چراگاه ها، صحرا ها، کوه ها، انواع پرنده ها ودیگر موجودات را در خود جا داده است. تمام موجودات فوق با هم یك بافت زنجیري داشته بقای یکي متضمن بقای دیگر آن بوده و یك توازن بخصوص در آن به مشاهده میرسد. درصورت ظهور اختلال و یا تغیر فاحش در این توازن امکان زندگي براي موجودات کم ویا نا ممکن میگردد. انسان ها به خاطر بقاء و زندگي خوب و بهترکوشش نمایند تا از تمام مخلوقات که در روي زمین دیده میشوند بصورت درست حفاظت و مراقبت نمایند تا نظام زندگي درهم و برهم نگردیده و توازن طبیعت حفظ گردد.

اهمیت هوا

هواي که انسانها و حیوانات از آن براي عملیه تنفس و احتراق مواد غذایي استفاده مینمایند متشکل از ۲۱٪ اکسیجن، ۷۵٪ نایتروجن. ۰،۰۳٪ کاربن دائي اکساید و ۱٪ گازات دیگر به شمول بخارات آبي و گردو خاك است. هواي که اطراف کره زمین را احاطه نموده بنام فضا یا اتموسفیر یاد میگردد.

موجودیت تمام گازات در هوا هرکدام بنوبهٔ خود از اهمیت خاصي برخوردار بوده مگراکسیجن وکاربن داي اکسایدبیشترارزش دارند قسمي که انسانها و حیوانات در عملیه تنفس اکسیجن را اخذ نموده کاربن دای اکساید را رها مینمایند، نباتات کاربن دای اکساید را اخذ و اکسیجن را رها مینمایند. اگر در اجزاء متشکل هوا کدام تغیري به وجودآید مثلاً اگر فیصدي اکسیجن کم یا زیاد گردد امکان زنده ماندن در روي زمین ناممکن میگردد و یا اگر در مقدار کاربن دای اکساید کمي یا زیادي رخ دهد بالاي درجه حرارت هوا تاثیر نا مطلوب انداخته دیگر موجودات را متضرر ساخته و حالت زندگي عادی را بر هم میزند. هر قدر که هوا صاف و پاك باشد بهتر و خوبتر است زیرا بالاي صحت تاثیر مستقیم دارد. خرابي و آلودگي هوا باعث امراض مختلف براي حیوانات و نباتات میگردد. هوا از جمله اجزاُ یا مواد لازمي حیات است و بدون آن حتي براي چند دقیقه امکان زنده ماندن نیست. پس لازمست با در نظر داشت اهمیت و ارزش آن در صافي و پاکي آن از هر گونه سعي و کوشش دریغ نه ورزیم.

آلودگي هوا:

براي آلوده شدن هوا عوامل زیاد وجود دارد که از آنجمله:

- ذرات جامدی که به شکل دود از دود روهای فابریکات تصاعد مینمایند

- اخراج بقایای مواد سوخت به شکل دود از سلنسر ماشین ها، موترها، بس ها، لاری ها، ریل و طیاره ها .
- دود و باروت در شرایط جنك .
- استفاده از مواد محروقاتی در منازل و هوتل ها سبب افزایش گاز کاربن مونواکساید، سلفر دای اکساید و دیگر مواد مضره در هوا می‌گردد.
- در اثر قطع درختان و نابودی جنگلات توازن هوا برهم خورده یعنی مقدار اکسیجن کم وکاربن دای اکساید زیاد میگردد.

آلودگي هوا سبب تغیر درجه حرارت زمین میگردد. سوال برانگیز است که آلودگی هوا باعث سردی میشود ازدیاد آلودگي در صورت که مانع نفوذ شعاع آفتاب گردد سبب سردي هوا گردیده موسم سرد شده مناطق یخچالي به وجود میاید و درصورت ازدیاد درجه حرارت، گرمي زیاد شده مناطق برفي و یخچالي آب گردیده سطح آب ابحار و دریاها بلند رفته نظام طبیعت بر هم خورده زنده گي را مشکل میسازد.

راه هاي جلوگیري از آلوده شدن هوا:

- تاجاي که امکان دارد باید در غرس انواع درختان و بذر نباتات سعي گردد.
- استفاده کم و مناسب و به موقع از موترها و ماشین آلات پطرولي و تهیه فلترها بخاطر جلوگیري ازپخش گازات مضره صورت گیرد.
- از سوختاندن کثافات و گندگي ها خود داري گردد.
- اشیا پلاستیکي و قوطي ها قطعاً سوختانده و دفن نشود.
- توجه گردد تا موترها، لاري ها و وسایل ترانسپورتي سبب آلودگي نگردد.
- کیفیت تیل سوخت کنترول گردیده تیل هائیکه مقدار زیاد سرب دارند استعمال نشوند.
- تا جائیکه امکان داشته باشد از استعمال بی مورد یخچال ها، ایرکاندیشن ها و ادویه های زراعتی جلوگیری شود.

اهمیت آب

آب از جمله اجزاء ضروري حيات به شمار ميرود كه تقريباً سه حصه از پنج حصه كره زمين را احتوا مينمايد. آب موجوده روي زمين به بحرها، درياها، جهيل ها نهرها، كاريزها و آب هاي زيرزميني تقسيم گرديده و از آن استفاده هاي گوناگون صورت ميگيرد. آب براي آشاميدن انسانها، حيوانات، پرندگان و نباتات حتمي بوده زيرا يك نفر عادي براي چند روز اگر غذا نخورد شايد زنده بماند ولي بدون نوشيدن آب بيش از چند روز زنده مانده نميتواند. اجرای تمام فعاليت های جسمي بالاي آب استوار است. بدين سبب آب از اهميت فراوان برخوردار ميباشد. بيش از ٪٦٠ وزن بدن انسان را آب تشكيل ميدهد.

آب باعث تراوت و شادابي ميگردد هر قدر آب پاك و غير آلوده باشد تاثير مثبت و نيك دارد. آب علامت زندگي است. انسانها، حيوانات، نباتات، پرندگان و ديگر همه موجودات از آب جهت بقای خويش استفاده مينمايند. نباتات براي نشو و نموي خود به آب ضرورت مبرم دارند. انسان براي بقای زندگي خود از مقادير زياد آب استفاده مينمايد مثلاً در كشت و زراعت، بكار انداختن بعضي فابريكه هاي صنعتي، احداث بندهاي برق، احداث ذخاير آب آشاميدني، براي پاكي و صفائي لوازم منزل، شستن لباس ها، پرورش ماهي و وغيره به آب ضرورت دارد. آب در مناطق مختلف به اشكال مختلف مورد استفاده قرار

میگیرد. مردمان شهر نشین آب مورد ضرورت شانرا در منازل از طریق ذخیره آب که حکومت برای مردم تهیه دیده و یا بوسیله حفر چاه ها تهیه مینمایند. مردمان دور از شهر و یا ده نشین اکثراً از آب دریاها، چشمه ها، نهرها و جهیل ها استفاده مینمایند. در بعضي مناطق که کمبود آب زیادتر احساس میگردد مردمان آن منطقه از لحاظ کشت وزراعت، باغداري عقب مانده وبي بضاعت میباشند و حتي براي آشامیدن دچار مشکل اند. آب متشکل از اکسیجن و هایدوجن میباشد. بخارات آب از زمین به هوا انتقال یافته بعداً به شکل باران و یا برف بروي زمین سرا زیر میگردد. در مناطقی که مقدار بارندگي کم است خشك سالي زیادتر بوده زراعت آن کم و جاي چراً براي مواشي کمتر است زیرا نباتات بصورت درست نمونمي نمایند. موجودیت دریاها، نهرها، کاریزها و آب فراوان بالاي اقلیم منطقه تاثیر مستقیم دارد. پس گفته میتوانیم که آب حایز اهمیت فراوان بوده تا میتوانیم از آن استفاده معقول نموده و آنرا از آلودگي نگهداریم در غیر آن فعالیت هاي زندگي به هم پاشیده نظام حیات بر هم میخورد.

آلودگي آب:

در دنیا صرف ٪۳ آب قابل آشامیدن است و باقي ٪ ۹۷ آن نمکي بوده که قابل استفاده انسان هانیست. آب از جمله نعمات پرارزش است که یك مقدار محدود آن براي انسانها مسیر است. همه روزه ضروریات ما به آب نسبت به روز قبل زیادتر گردیده احتیاط گردد تا به مواظبت و دقت از آن استفاده نموده و آلوده نگردد.

آب نه تنها ضرورت حیاتي براي انسان بلکه براي تمام انواع نباتات، حیوانات و موجودات بحري است. موجودات متذکره قسمت اعظم مواد خوراکي انسان ها را تشکیل میدهند. در صورت آلوده شدن آب نه تنها از آب آشامیدني بلکه از اشیاي که مواد خوراکي ما را تشکیل میدهد محروم میگردیم . آب استفاده شده که از منازل خارج میگردد ملوث با صابون بوده غلظت فاسفیت را زیاد ساخته

سبب آلودگي ميگردد. عموماً آب توسط مواد فضله زهري كه از موسسات صنعتي و فابريكات خارج ميگردد، آلوده ميگردد. آب آلوده مانع رشد و حاصلدهی نباتات ميگردد و از طريق بدرفتها با آب صاف درياها يك جاشده آب مذكور نيز آلوده و زهري ميگردد اگر آب آلوده شده را غرض آبياری در كشت و زراعت استفاده نمائيم اين آب به زمين جذب گرديده حاصل خيزي خاك كم ميگردد. آب آلوده مانع رشدوحاصلدهي نباتات ميگردد همچنان كه انسان به آب پاك واكسيجن ضرورت دارد نباتات و حيوانات نيز به آب صاف وهوای صاف ضرورت دارند. كثافت آب الوده به مواد گنديده كه در ان بكتريا تكثر می‌نمايد، زياد بوده و مانع رشد ماهی می‌گردد. در افغانستان آب با فضله حيوانی و انسانی الوده شده، امراض بيشماری را توليد می كنند.

راه هاجلوگيري از آلوده شدن آب:

◊ در منازل از صابون های استفاده گردد كه دارای فاسفيت كم و يا هيچ فاسفيت نداشته باشد.

◊ از گنده شدن و كثيف شدن آبهاي تفريحی (حوض ها، بندها، جهيل ها) جلوگيری گردد.

◊ از آب هاي فضله وزهري موسسات صنعتی كه به درياها ميريزد جلوگيري گردد و براي برطرف نمودن مواد فضله چنين موسسات صنعتي تدابير خاصي اتخاذ گردد.

◊ از آلوده شدن آب ها به تيل موترها جلوگيری گردد زيرا يك ليتر تيل ميتواند يك مليون ليتر آب را از استفاده خارج سازد.

◊ از شتشوی موترها، لباس و غيره در كنار درياها و نهرها خود داري صورت گيرد.

◊ كوشش شود تشناب ها ازچاها فاصله كافی داشته باشد.

اهمیت خاك

۱۱٤ حصه کره زمین را خشکه احتوا نموده و متباقي آنرا آب تشکیل میدهد و از آن جمله یك قسمت آنرا خاك هاي تشکیل میدهد که قابل کشت وزرع بوده احتیاجات بشر را مرفوع میگرداند. از این لحاظ خاك از اهمیت خاصی برخوردار میباشد. خاك از لحاظ ساختمان و نوعیت در مناطق مختلف از هم فرق دارد. خاکهای خاصل خیز برای رشد و نموی نباتات دارای اهمیت فراوان میباشد. خاك برای بر قرار داشتن ریشه و تنه درختان و دیگر نباتات زراعتی رول مهم دارد خاك براي احداث منازل مسکونی، موسسات صنعتی، اعمار بندها، شاهراه ها، خط ریل، میدان های هوائی و احداث باغها، علفچرها، کشت و زراعت، جاهای مناسب تفریحی و غیره نقش اساسی داشته، حیثیت یك پناه گاه را دارد و منبع عمده غذایی برای نباتات است.

عوامل که سبب آلودگي و تخريب خاك ميگردد:

بعضی دلایل فشرده که سبب آلودگي و تخریب خاك میگردد عبارتند از:

- قطع و از بین بردن جنگل و نباتات جنگلی باعث تخریب خاك میگردد.
- انداختن کثافات و اشیاء پلاستیکی.
- ریختن مواد نفتی و دیگر روغنیات سبب آلودگي خاك میشود.
- در چراگاه ها زیاده از حد چرا نمودن.
- در نظر نگرفتن تناوب زراعتی.
- آب های نمکی سبب تخریب خاك میگردد.

راه هاي جلوگیری:

براي جلوگیری از تخریب و آلوده شدن خاك نکات آتی در نظر گرفته شود.

۱. جمع آوری خریطه های استفاده شده پلاستیکی و دیگر ظروف پلاستیکی.

۲. در ویرانه ها باید کثافات انداخته نشود.

۳. کوشش گردد تا از کود های کیمیاوی کم و از کودهای حیوانی زیاد استفاده گردد. همچنان از استعمال بیش از حد و بیجایی گیاه کش ها و ادویه زراعتی جلوگیری شود.

٤. سر سبزی و نهال شانی از تخریب خاك جلوگیری به عمل میاورد.

٥. بر علاوه پاك نگهداشتن خانه و محل در پاك نگهداشتن شهر، مکتب و کوچه نیز توجه صورت گیرد.

٦. از آبیاری و رها کردن آبهای آلوده با مواد کمیاوی در زمین (به شمول زمین ها زراعتی) اجتناب گردد.

اهمیت نباتات

نباتات به مفهوم عام کلمه به تمام انواع درختان، غله جات، باغات، سبزه زارها و بته های آبی که روی زمین دیده میشود اطلاق میگردد. خداوند (ج) قبل از همه موجوداتی که روی زمین دیده میشوند نباتات را خلق نموده و حایز اهمیت فراوان در زندگی بشرگردانیده است. از نباتات به مقاصد گوناگون استفاده میگردد.

نباتات برعلاوه اینکه منبع اساسی تغذیه برای حیوانات و انسان ها میباشد منبع تهیه اکسیجن مورد نیاز در عملیه تنفس حیوانات هوازي نیز به شمار رفته و در بر قرار ساختن توازن نظام کره ارضی رول به سزای را بازی مینماید. مثلاً حیوانات و انسان ها درعملیه تنفس اکسیجن را اخذ و کاربن دای اکساید را آزاد مینماید و برعکس نباتات کاربن دای اکساید را اخذ واکسیجن را آزاد مینماید، این خود نمایانگر یك موازنه در عملیه تنفس بین حیوانات هوازی و نباتات میباشد. نباتات در سرسبزی و تزئین شهرها و منازل کمك مینماید و به مقاصد.گوناگون از چوب آن استفاده صورت میگیرد. نباتات از تخریب خاك جلوگیری نموده هم چنان در پاك نگهداشتن از آلودگي هوا وکم کردن صداهای دلخراش کمك مینماید. موجودیت نباتات و درختان در یك ساحه یا منطقه بالای گرمی و سردی اقلیم تاثیر انداخته اقلیم را خوب و گوارا مینماید و هم از جریان سیلاب ها و تخریبات آن جلوگیری به عمل میاورد ونیز پناه گاه و رهایشگاه خوب برای پرندگان است. همچنان از نباتات شفا بخش غرض تهیه ادویه جات و داروها براي ودفع امراض استفاده اعظمی صورت میگیرد. خلاصه اهمیت و فواید نباتات در زندگي زیاد بوده کوشش گردد تا در حفظ و نگهداشت و طریق استفاده درست از آن ها توجه شده و محیط خود را سرسبز نگه داریم.

چرا به درختان و نباتات توجه داشته باشیم؟

قسمی که قبلاً راجع به اهمیت و فوائد نباتات و درختان تذکر دادیم موجودیت درختان و نباتات بر علاوه که در ساحه بالای شرایط اقلیمی تاثیر انداخته، فضا را صاف و پاکیزه میگرداند فوائد دیگر نیز دارد که قرار آتی است:

- فراهم ساختن مواد ساختمانی برای اعمار فابریکه ها، خانه ها، خط ریل و غیره.
- از فروش درختان ساحه جنگل که قابل قطع کردن اند مفاد هنگفتی حاصل می شود.
- موجودیت درختان ساحات زراعتی وکشت زارها را از خطر طوفان و باد، ظهور سیلاب ها و غیره محافظه مینماید.
- اکثر داروها و از بته ها و نباتات بدست میاید.
- از درختان مثمر برای تهیه مواد غذائی و به فروش رسیدن محصول آن استفاده صورت میگیرد.

بهبود وضع محیط زیست:

۱. موجودیت درختان و نباتات در ساحه گاز اضافی کاربن دای اکساید و سایر گازات را از هوا جذب نموده توازن هوا را بر قرار نگهمیدارد.

۲. از فرسایش و تخریب خاك جلوگیری به عمل میاورد.

۳. درمناطق نشیب دار از تخریبات سیلاب ها جلوگیری مینماید.

٤. درختان پناگاه خوبی برای پرندگان و حیوانات وحشی میباشد.

٥. موجودیت درخت درساحه یا محل سایه ایجاد نموده و از شدت گرما میکاهد.

٦. موجودیت درختان در سرسبزی و زیبائی منطقه افزوده و هم درختان برای آشیانه و تولید نسل پرندگان کمك مینماید.

اهمیت جنگلات

جنگل یك نعمت خداوند (ج) میباشد. یك تعداد درختانیکه یك ساحه وسیع را احتوا نموده بنام جنگل یاد میگردد و یا نباتات چوب دار (درخت، و بته) های که بلندی آن از نیم متر تا ۵۰ متر و یا زیاده تراز آن باشد و یك قسمت وسیع خاك را پوشانده یا دربر گرفته باشد جنگل نامیده میشود.

جنگلات از اهمیت وارزش فراوان برخوردار بوده بازندگي انسان ارتباط ناگسستنی دارد و نه تنها از منابع سودمند حیات انسانی محسوب میشود بلکه پرورشگاه خوبی برای حیوانات اهلی و وحشی و پرندگان نیز محسوب میگردد. موجودیت جنگل درساحه بالای اقلیم تاثیر مستقیم داشته هوا را تازه و پاك نگهمیدارد زیرا قسمی که قبلاً تذکر به عمل آمد درختان کاربن دای اکساید را جذب نموده اکسیجن را آزاد میسازد و یگانه منبع تهیه اکسیجن براي انسانها، حیوانات و پرندگان اند. هم چنان موجودیت جنگل ساحه را زیبا و دلفریب جلوه داده از آلوده شدن هوا تا اندازهٔ میکاهد. از منابع جنگل به مقاصد مختلف در زندگي استفاده صورت میگیرد. جنگل ثروت و سرمایه ملی یك کشور به حساب آمده نقش اساسی در ساحه اقتصاد، محیط زیست، میراث های طبیعی، ذخایرآب

های زیر زمینی و غیره دارد. درمورد اهمیت وارزش جنگلات نکات آتی را ذیلاً بطور مختصر یاد آوری مینمایم.

فواید و اهمیت جنگلات

- آبهای سطحی و زیر زمینی را حفاظت وتقویت مینماید.
- خاك را حفاظت مینماید و در حاصل خیزی آن می افزاید.
- منبع مواد غذائی و ادویه میباشد حیوانات، پرندگان، حشرات و سایر زنده جانها نیز از آن غذای خود را به دست می‌آورند.
- منبع تولید چوب به مقاصد مختلف است.
- از آمدن سیلاب ها جلوگیری مینماید.
- آلودگی هوا را تصفیه مینماید.
- محل خوب تفریحی میباشد.
- محیط زیست برای حیات وحش (نباتات و حیوانات) است.
- عامل عمده در حفظ توازن محیطی است و تنوع حیاتی را تقویت می‌بخشد.
- میراث طبیعی و فرهنگی برای نسل های آینده است.
- جنگلات نقش با اهمیتی در زیبائی منطقه داشته جلو تخریب بادهای تند را میگیرد.
- جنگل از اهمیت صنعتی، تجارتی، صادراتی و طبی برخوردار بوده، احتیاجات عامه را مرفوع میسازد.

باوجود همه اهمیت و فوایدیکه موجودیت جنگل در ساحه دارد از جنگلات بشکل بیرحمانه به پیمانه زیاد استفاده ناجایز صورت گرفته قطع نمودن و از بین بردن جنگل روز افزون گردیده به خصوص در کشورما افغانستان مناطق سرحدی (جنوبی و جنوب شرقی) توسط دلالان وتیکه داران جنگلات از بین رفته مقابل یك مقدار پول ناچیز سرمایه پر ارزش ما از بین میرود. این کارخطرات فراوان را

متوجه ما ساخته از فواید آن که قبلاً ذکر گردید بی نصیب میگردیم دلایل که سبب قطع و از بین بردن جنگل میگردد عبارتنداز:

- فقر و بیسوادي اکثریت مردم .
- عدم آگاهی عامه از اهمیت جنگل و نقش آن در حیات اجتماعی و اقتصادی جامعه .
- عدم دسترسی به منابع دیگر انرژی از قبیل برق، گاز و غیره.
- محدود بودن زمین های زراعتی در نواحی جنگلی کشور وتبدیل نمودن جنگل به زمین های زراعتی.
- قاچاق چوب در مرزهای کشور توسط دلال های خارجی.

با در نظر داشت همه این مطالب کوشش گردد تا ساحه جنگل و سعت و گسترش یافته و بطور معقول و مناسب غرض مرفوع نمودن احتیاجات عامه مودر استفاده گیرد و مردم از اهمیت و فواید جنگل آگاهی یافته از قطع و از بین بردن خودسرانه و بی مورد انها جلوگیری به عمل آورند.

آلودگی محیط

خطر مهمی که امروز کره زمین را تهدید مینماید آلودگی محیط است. در ممالك مترقی جهان آلودگی محیط تا حدی رسیده است که خطرات جدی را به بار آورده و رفع این خطر ها به پشت کار، صبر وشکیبایی ضرورت دارد. برای برطرف نمودن آلودگی ها به سرمایه زیاد، کار و تحقیق پیگیر، و سایل و نیروی انسانی زیاد ضرورت است و ممالك انکشاف یافته این و سائل را تهیه مینمایند. در تمام دنیا اکثر دانشمندان شب و روز کوشش مینمانید تا از آلودگی محیط جلوگیری به عمل آورند البته توجه خاص شان بالای آلودگی هایست که ناشی از وسایل ترافیکی و دستکاه های صنعتی میباشد.

گر چند برای پیشرفت یك کشور تولید و تهیه وسایل ترافیکی و دستگاه های صنعتی یك امرحتمی است اما کم کردن آن ها ودر حدود ضرورت نگهداشتن آن ضرور است.

در اوایل زمانی که کارخانه های صنعتی رو به افزایش بودند برای انتقال مواد فضله کارخانه ها در یك جای مناسب تدابیر درست اتخاذ نگردیده وتاثیرات ناگواری که بالای محیط از اثر تصاعد گازهای زهری به هوا، تراکم مواد فضله جامد در روی زمین و دریاها به بار میاوردند چندان اهمیتی داده نشده که نسل امروزی اثرات منفی آنرابالای صحت، آب، هوا، خاك، غذا و تمام موجودات روی زمین حس مینمایند و اگر در آینده نیزجلو این آلودگی ها گرفته نشود نسل فردا ما را مورد عفو قرار نخواهد داد

پس باید برای جلوگیریِ از آلودگي چه در زندگی فردی یا اجتماعی خویش و خواه در محیط و ماحول خانواده یا شهرو ده در حفظ محیط زیست باشیم.

تاثیرات باران تیزاتی:

باران های تیزابی ازتصاعد دودهای فابریکه ها حاوی گازهای از قبیل سلفردای اکساید، اکسایدهای نایتروجن و گازهای فلورین دار در هوا بوده که در اثر تعامل با آب باران تیزاب های گوگرد، نمك و غیره را تولید می نماید که اثرات آن بالای نباتات، خاك، ساختمان ها، مجسمه ها و غیره تخریب کننده می‌باشد در نباتات در اثر برهم خوردن نظم فعالیت های تنفسی از طریق مجرای تنفسی (Stomata) و توقف عملیه انقباض و انسباط حجرات و ایجاد کرختی سبب ایجاد عوارض گردیده که در نتیجه باعث بطی شدن رشد ونموی آنها میگردد.

این تاثیر بالای درخت های جنگلی که تعداد کرو موزوم های آنها زیاد و بزرك میباشد از قبیل جلغوزه، نشتر، سرو و صنوبر شدیدتر بوده و بیشتر آنها را متضرر میسازد. درحیوانات از همه بیشتر ماهی ها را متضرر ساخته سبب از بین رفتن آنها بخصوص در جاهائیکه دارای خاك و آب نسبتاً تیزابی اند میگردد. تعمیرات ها و آثار فرهنگی در جاده ها و غیره جاها در اثر ریزش باران های تیزابی فرسوده شده تغیر رنك در آنها به وجود آمده و از ارزش آنها میکاهد.

تنظیم کثافات و حفظ الصحه محیطی:

کثافات شامل مواد فضله خانه ها، خاك روبه کوچه ها، سرك ها مواد فضله ضایع شده موسسات بوده که شامل بقایای سبزیجات، کاغذ، بوتل ها ظروف شکسته، سامان بازی بیکاره، باکت های بیکاره قطی ها و غیره میباشد. تراکم مواد فضله خانه ها و موسسات در شهرها، کوچه ها، پس کوچه ها و کنار دریا ها.از جمله پرابلم های حاد محیط زیست در اکثر کشورهای دنیا به شمول افغانستان می‌باشد. و چون مقدار آنها بسیار زیاد است گرد آوری و انتقال آن مبالغی هنگفتی را ایجاب مینماید. اکثراً بنا بر عدم بودیجه کافی بدین منظور به شکل بسیار ابتدائی مواد فضله شهری و کثافات توسط وسایل ابتدائی گردآوری و اکثراً در دریاها انداخته میشوند که توسط آب شسته میشود. این عمل خود در کثیف ساختن و آلوده ساختن محیط زیست نقش دارد. تراکم مواد فضله انسانی و کثافات در شهرها نه تنها محیط را کثیف و بد شکل جلوه میدهد بلکه زمینه را برای انتشار امراض گوناگونی که در این کثافات زمینه رشد و تکثیر آنها مساعد است مساعد ترمیسازد. همچنان تعفنی که از این مواد ایجاد میگردد باعث اذیت باشندگان شهر ها شده و هم چنان در اثر ریزش باران آبی که از این کثافات عبور مینماید منبع عمده آلوده گی آبها را تشکیل داده و بعد از اینکه مواد مذکور خشك میگردد در اثر وزش بادها کثافات توسط باد انتقال ودر فضا پخش میگردد. دربعضی کشور ها جهت رفع معضله مذکور بیرلهای مخصوص کثافات در جوار منازل رهایشی تعبیه نموده اند که استفاده موثر از این بیرل ها نظر به سطح دانش عمومی مردم و درجه انکشاف ذهنی آنها متفاوت بوده در بعضی کشورها این طریقه موثر بوده و در بعضی دیگر از کشورها نه تنها از بیرل بشکل درست آن استفاده صورت نگرفته بلکه کثافات را به عوض داخل بیرل در کناره بیرل میاندازند و بعد از مدتی خود بیرل نیز جز فضله گردیده که باید دور ساخته شود.

دربعضی از کشور ها بیرل های کثافات به تفکیک مواد فضله که باید در آنها انداخته شود تعبیه شده اند. مثلاً برای کاغذ باب بیرل جداگانه باخریطه های کلان گذاشته میشود و برای بقایای سبزیجات بیرل جداگانه و برای بوتل های شیشه یی و قطی های فلزی بیرل جداگانه گذاشته میشود که این کار تنها در صورتی ممکن میرسد که پروگرام های تعلیم و تربیه محیطی بین مردم عام شده باشد و مردم از ارزش های این کار آگاه باشند تا بتوانند آگاهانه در پاك نگهداشت محیط زیست سهیم گردند. موثریت این کار در آن است که مواد مذکور به شکل تفکیك شده گردآوری شده و دوباره بعد از طی مراحل در فابریکه های مؤلد مواد مذکور انتقال داده شده و دوباره از آنها کاغذ، بوتل، قطی، سامان بازی و غیره ساخته شده به دسترس مردم خود قرار میدهند. مردم از بقایای سبزیجات و بقایای مواد خوراکه و فضله انسانی در تهیه کمپوست (Compost) که بهترین کود برای تقویه حاصلخیزی زمین های زراعتی محسوب میشود در بلند بردن محصولات زراعتی استفاده به عمل میاورند. درین صورت هم محیط شان پاك نگهداشته شده در فضای سالم رشد و پرورش میابند و هم استفاده معقول از مواد مذکور صورت میگیرد.

این تدابیر وقتی موثری باشد که شهریان بادرك احساس مسؤلیت در برابر محیط و جامعه خویش همکار باشند. در بعضی از کشورها کثافات شهری را در یك محل دور از شهر در یك چقری کلان انداخته و روی آنرا با گل و خاك میپوشانند. هم چنان از سوختاندن نیز در بعضی جاها استفاده میشود که این طریقه باعث ایجاد بوی زشت گردیده و هم سبب آلودگی هوا میگردد. تنظیم فضله و کثافات در دهات و قصبات به شکل بهتر تنظیم یافته است زیرا هر فامیل برای انداختن کثافات که اکثراً خس و خاشاك، خاکروبه و خاکستر تنور و بقایای فضله حیوانی میباشد یك چقری مخصوص در اطراف منزل خویش حفر نموده و همه را در آن جا جابجا نموده و هر روزه آنرا باخاك میپوشانند و مواد مذکور را به حیث کود

در زمین های خود استفاده مینمایند و به همین ترتیب دوران مواد فضله ادامه یافته و باعث آلودگی محیط زیست نمیگردد. پرابلم عمده ما از ناحیه حفاظت محیط زیست در شهر ها بوده خصوصاً در شهرهای که وسعت آن بدون پلان صورت میگیرد و بعد از مدت زمان کوتاه پس کوچه ها ایجاد شده باعث عفونت و امراض گوناگون در افراد میگردد. بناً منشأ عمده ناگواری محیط زیست را در شهرها آلودگی های ناشی از عدم موجودیت سیتم درست تنظیم فضله شهری تشکیل میدهد. جزء عمده آلودگی ها را آلودگی آب تشکیل میدهد که عامل بسا امراض به خصوص امراض که منشأ طفیلی دارند از قبیل بیچش های آمیبی، اسهال ها، حمای لکه دار، کرم معده، امراض معدوی و غیره می‌باشد. بناءً رکن اساسی زیست سالم را حفاظت زیست محیط از آلودگی ها تشکیل میدهد.

اثر گلخانه

سیاره ما زمین امروز در معرض خطر جدی قرار دارد و این خطر ناشی از اشتباهی است که انسان انجام داده است. ما انرژی را بدون سنجش و خارج از ضرورت به مصرف میرسانیم. داشمندان نخبهٔ جهان فعلاً به این عقیده اند که مصرف مواد تولید کننده انرژی فوسیلی از قبیل ذغال سنك، تیل و گاز به آهستگی و لی بیرحمانه نظم اقلیم زمین را به هم زده در اثر تولید مقادیر زیاد گاز کاربن دای اکساید که حرارت را به خود جذب میکند باعث بلند رفتن درجه حرارت زمین گردیده و پدیدهٔ را بنام اثر گلخانه (Green house effect) ببار میأورد. از سال ۱۸۵۰ بدینسو غلظت کاربن دای اکساید در اتموسفیر ۱/٤ مرتبه بیشتر گردیده است . در گذارشی که به ملل متحد تقدیم گردیده است از ازدیاد متوسط حرارت زمین تذکر بعمل آمده است که امکانات بیشتر بلند رفتن درجه حرارت را وانمود میسازد. در ده سال اخیر ماشاهد هفت از جمله هشت سال گرمترین سالهای که تا امروز در دنیا ثبت شده است بوده ایم.

بلند رفتن حتی یك درجه حرارت بـه سـویه جهـانی میتوانـد فاجعـه برانگـیز باشـد. ابحار زمانی که گرم شوند انبساط نموده و یخ های قطبین ذوب خواهنـد شـد کـه در نتیجه سطح آب دریا ها بلنـد رفتـه سیلاب هـا مناطق سـاحلی و جزایـر را بـه نابودی خواهد کشانید و حتی بسیاری از شهرها در زیر آب خواهند شد. نباتـات مزروعی در اثر خشکی از بین خواهند رفت و دشت ها توسعه و گسترش خواهنـد یافت. حیوانات ونباتات در اثر تغیرات اقلیمی به هلاکت خواهند رسـید اوضـاع جوی غیر قابل پیش بینی خواهد گردید و شـاید وزش بادهـای قـوی، طوفـان هـا و گردبادهای قوی اتفاق افتد. از همه خرابـتر اینکـه در اثـر بلنـد رفتـن بسـیار کـم درجه حرارت یخ های قطبین ذوب شده و باعث آزاد شدن مقـادیر زیـاد گازهـای که سبب اثر گلخانه (Green house effect) میگردد شده که در نتیجه بیشتر از بیش باعث گرم شدن اقلیم جهانی میگردد.

مصرف مواد محروقانی فوسیلی نه تنها محیط زیست را زشت جلـوه میدهـد بلکـه در اثر ریختن تیل سبب آلودگی آبها و در اثر تصاعد دود سبب تولید بـاران هـای تیزابی وابر سیاه (Smog) میگردد که در نتیجه باعث از بین رفتن جنگـلات شـده در شهر ها سایر پرابلم ها ایجاد میشود. در نتیجه طول عمـر انسـان هـا را کوتـاه میسازد. کشور های نادار و فقیر که کمتر در ایجاد پرابلم فوق دخیل اند بیشترین ضربه را متحمل میگردند. باشندگان امریکای شمالی ۱۶ باربیشتر انرژی فوسیلی را نسبت به باشندگان متوسط افریقـائی بـه مصـرف میرسـاند. در مقایسـه بـا ۴۰ سال قبل مقدار انرژی که امروز به شکل گاز، ذغال سنك و نفت مصـرف میرسـد به سویه جهانی دوبرابر و حتی سه برابـر پیـش بینـی میشـود. دانشـمندان گسـترش عمده را در مصرف انرژی هستوی نیز حدس میزنند باوجودیکه تولید آن مصـارف هنگفتی را ایجاب نموده و خطرات ناشی از آلودگـی هـای محیطـی در اثـر پخـش رادیواکتیف ها وتشعشعات ذروی از آن متصور بوده و هم چنان ارتبـاط ناگسـتنی با تولید سلاح های هستوی دارد.

آلودگی صدا

تاسالیان نـه چنـدان دور مفکـوره آلودگـی محـدود بـه هـوا و آب دانسـته میشـد مطالعات فعلی نمایانگر آنست که هر گاه شـدت صـوت از حـد محـدودی بیشـتر گردد میتواند عواقب ناگواری را بالای صحت انسان بجاگذارد.

نصب هارن های دلخراش و سـایل نقلیـه، سلنسـر Silencers هـای نـا مناسـب و صداهای ناخوش آینـد ماشـین آلات صنعتـی بصـورت مجمـوع در آلودگـی صـدا سهیم اند. شدت صداهای که از طیارات بوجود میایند نه تنها سبب تخریش هـای حس شنوائی میگردد بلکه در بعضی حالات در اثر پیدایش ارتعاشـات و اهـتزازات باعث خساراتی در ساختمان هـا میگـردد. شـدت صـدا سـبب فشـارهای عصبـی، کری های تدریجی، مشکلات در خواب وسردردی ها گردیده و دردهای دیگری را نیز در قبال دارد. واحد اندازه گیری شدت صدا Decible بوده که از جـدول نتایج اثرات شدت صدا را میتوان بدست آورد.

منبع تولید صدا	decible	اثر
اطاق بی سروصدا	۳۰	
مکالمه به صدای بلند	۵۰	سردردی
وسایل نقلیه عراده جات ازقبیل موتر و ریل	۷۰ – ۹۰	مشکلات در خواب و استراحت
برمه های دستی ماشینی	۱۰۰ – ۱۰۵	معیوبیت های حس شنوایی
موتر سایکل	۱۱۰ – ۱۱۵	فشار های روحی
رعد و برق	۱۲۰	دردها
طیارات	۱۵۰	دردها صدمات فزیکی

راه های جلوگیری از آلودگی صدا:

- از هارن های بیجا در سرك ها جلوگیری به عمل آید.
- از نصب هارن های دلخراش در عراده جات جلوگیری به عمل آید.
- شیندن موسیقی به درجه های پائین.
- بهترساختن سلنسر موتر ها و نگاهداشت آن ها در حالت بهتر.
- وضع قانون در مورد منبع عبور و مرور عراده جات تولید کننده صدا های ناخراش و نصب و سایل کاهش دهنده صدا در ماشین های صنعتی و فابریکات.
- صحبت به آواز نه چندان بلند در اجتماع.
- غرس چند قطار درخت در اطراف ساختمان ها، فابریکات، میدان های هوائی و غیره جاهای که منابع صوتی وجود دارد.

آلودگی محیط ناشی
از دود وسایط ترافیکی
خطر جدید برای صحت

در شهرها، مارکیتها و بازارها آنقدر دود و کثافت زیاد است که نفس کشیدن به مشکل صورت میگیرد. دود و کثافت ناشی از چیزی دیگری نبوده بلکه و سایط ترافیکی پطرولی و دیزلی وفابریکات سبب آلودگی محیط میگردد.

پطرول و دیزل به اصطلاح کیمیاوی بنام هایدروکاربن یاد میگردد که برای تولید قوه ذریعه خوبی است و بطور مکمل بعد از اینکه برای و سایط و ماشین آلات قدرت گردش و رفتار را میدهد به آب و کاربن دای اکساید مبدل می‌گردد.

مگر و سایط و ماشین آلات خواه عراده جات باشد و یا ماشین هائی که از احتراق پطرول و یا دیزل به کار می افتند اگر کدام خرابی و یا تغیر در احتراق و یا ماشین پدید آید و احتراق بطور مکمل انجام نیابد در نتیجه گاز کاربن مونواکساید، نایتروجن اکساید، بنزین، بیوتادین و غیره به شکل دود خارج گردیده به اطراف پراگنده میشود. از سوخت دیزل، سلفردائی اکساید و کاربن به شکل ذرات کوچك خارج میگردد.

تمام مرکبات که به شکل دود از عراده جات خارج میگرداند باعث آلودگی محیط زیست میشود اما نقص و ضرر زیاد متوجه صحت انسان میباشد که از طریق تنفس داخل جسم و بعداً همراه خون یکجا گردیده خون و عضلات را متضرر میسازد. درنتیجه نظام عصبی را بر هم زده و در بعضی افراد مرض فشار خون را ببار میاورد. هم چنان بالای فعالیت گرده ها تاثیر منفی انداخته و بعضاً سبب اختلالات ذهنی و دماغی میگردد از همه مهمتر موجودیت بیش از حد دود و کثافت خطر را متوجه خانم های حامله و باردار میسازد زیرا زمانی که طفل به دنیا میاید دچار امراض مختلف میگردد.

بر علاوه که از پطرول و دیزل در عراده جات استفاده به عمل میاید در ماشین آلات زراعتی، دستگاه تولید برق و دیگر مقاصد نیز استفاده صورت میگیردد.

اداره حفظ محیط زیست امریکا در اثر تحقیقات و شواهد زیاد به این نتیجه رسیده اند که مقدار مواد کاربنی که با پطرول غرض استفاده مخلوط میگردد باید کم گردد زیرا تولید دود راکمتر کرده و هم توسط فلتر های مخصوص در موترها از آن جلوگیری به عمل میاید. بطور مثال در امریکا در سال ۱۹۷۰ مقدار مواد کاربنی را در پطرول کم ساخته که در نتیجه بالای صحت عامه تاثیر مثبت بجاگذاشته امراض در اطفال و مرض فشار خون را در بزرك سالان کم نمود. در سال ۱۹۸۲ این مقدار به ۱،۱ کرام فی گیلن و در سال ۱۹۸٦ به ۰،۱ گرام فی گیلن تقلیل دادند به تدریج تا سال ۱۹۹۳ امریکا و بعضی کشور های اروپائی استعمال مواد کاربنی را که با پطرول مخلوط میگردد منع قرار دادند چنانچه در سال ۱۹۹۵ در سویدن منع قطعی آنرا اعلان نمودند.

مگر با آن هم در اکثر کشور های غربی و به خصوص آسیا و افریقا مواد کاربنی را با پطرول مخلوط مینمایند و هم چنان در این کشور ها زیاد تر از موتر های مودل سابقه که فلتر ندارند استفاده صورت میگیرد. به هر حال کوشش به عمل آید تا راه هائی جستجو گردد که هوا و محیط زیست پاك نگهداشته شود.

حیات وحش

تمام انواع حیوانات و نباتات که در طبیعت به حالت وحشی یعنی دور از ساحه زندگی انسان موجود اند بنام حیات وحش یاد میگردد. این حیوانات رول مهم وارزنده را در بر قرار نگهداشتن توازن نظام طبیعت بازی مینماید. قراری که قبلاً تذکر به عمل آرودیم حیوانات و نباتات هر کدام بنوبه خود یکی ضامن بقای حیات دیگری است تنوع حیات وحش نه تنها که سرمایه ملی یك کشور محسوب میگردد سبب فراهم آروی وسایل و مواد مختلف جهت استفاده انسان ها میگردد. خداوند (ج) این حیوانات را خلاف پندار یك تعداد انسانها عبث نه آفریده است.

مثلاً یك نوعی نبات، حیوان، و پرنده در یك ساحه نظر به شرایط اقلیمی، جغرافیه وی و طرز زندگی شان موجود بوده که ساحه و یا منطقه دیگر فاقد چنین نوع میباشد و نمایانگر شیوه خاص زندگی و توافق شان در همان محیط است. یعنی

اگر یك نوعی از حیوان و نبات در یك منطقه موجود باشد منطقه دیگر عاری از چنین نوع است. بطور مثال گوسفند مارکوپولو که مخصوص مناطق پامیر (افغانستان، پاکستان، تاجکستان و چین) میباشد در نقاط دیگر جهان به شکل طبیعی به چشم نمی خورد و یا از جمله نباتات درخت جنگلی که بنام لمنخ یاد میگردد زیادتر در مناطق مرتفع بخصوص در افغانستان مناطق کنر و پکتیا به نظر میرسد. و از جمله پرندگان پرنده شکاری که بنام شاهین چرخ یاد میگردد مخصوص مناطق کوهی و صحرای افغانستان، پاکستان و دیگر مناطق آسیایی بوده و در دیگر جاها دیده نمی‌شود. مثال دیگر موجودیت کانگروها در استرالیا است که در دیگر قاره ها یافت نمی‌شود. هدف از یاد آوری همچو مثال ها صرف بر ملا ساختن شیوه خاص زندگی موجودات حیات وحش بوده که نظر به طرز عادت و زندگی با محیط خاص خویش توافق نموده و هر کدام سهم خود را در طبیعت اداء مینمایند. اما انسانها بدون در نظرداشت مزایا و اهمیت شان از آنها استفاده نامعقول نموده حیات وحش را صدمه زده نظام محیط زیست را مختل میگردانند.

فعلاً در افغانستان حیات وحش در معرض خطر جدی قرار گرفته است که در حدود ۱٤ نوع پستاندارن، پنج نوع پرندگان، دونوع خزندگان و یك فامیل از نباتات (orchidaceae) در معرض جدی خطر انقراض قرار دارند که اگر تدابیر حفاظوی علمی روی دست گرفته نشود عنقریب شاهد انقراض آن ها خواهیم بود.

عواملی که سبب آسیب به حیات وحش میگردد عبارتنداز:

- شکار بیش از حد حیوانات بخاطر تجارت.
- استفاده نمودن به پیمانه زیاد بخاطر مرفوع ساختن ضروریات زندگی.
- آلودگی های محیطی و استعمال بیش از حد ادویه جات زراعتی و غیره.
- جمع آروی تخم های پرندگان در محلات نسل گیری آن ها اخلال حیوانات و پرندگان در محلات نسل گیری آنها و انهدام ممسکن آن ها و غیره.

اهمیت حیات وحش:

- موجودیت حیات وحش توازن طبیعی محیط و ماحول را برقرار نگهمیدارد.
- موجودیت حیات وحش و سایل زندگی را برای انسان ها فراهم میسازد.
- حیوانا ت ونباتات احساس مهر و محبت را در انسان ها تقویت نموده، احساس زیبا پسندی را در انسان بیدار میسازد.
- موجودیت حیات وحش سالم و خوب نمایندگی از محیط و ماحول سالم و صحت مند می‌نماید.
- موجودیت حیات وحش ضامن بقای حیات انسان است.

پارک های ملی
و جاهای حفاظت شده

در جهان در همه کشورها پارک های ملی و مناطق حفاظت شده موجود بوده که هدف آنها حفاظت منابع طبیعی و حیات وحش میباشد. پارکهای ملی و مناطق حفاظت شده در برگیرنده تمام انواع حیوانات و نباتات نایاب، زیبایی های طبیعی، آثار و محلات تاریخی و فرهنگی که مخصوص همان منطقه میباشد است. ساحه یا منطقه که واجد چنین شرایط میباشد از طرف دولت مواظبت جدی صورت گرفته و از آن ها حفاظت مینمایند. در بعضی از مناطق حفاظت شده شکار، قطع درختان و بته ها، چرش حیوانات، حتی داخل شدن منع می‌باشد تا حیوانات و نباتات آن بدون دخالت انسان حیات طبیعی خود را دوام دهند. این مناطق در حقیقت لابراتوارهای طبیعی وزنده بوده، در بهبود و رفاهیت زندگی انسانها کمك مینمائید.

در سراسر کشور مجموعاً یك پارك ملی بنام بند امیر موجود بوده و هم تعداد ازمناطق حفاظت شده از طرف دولت به منظور حفاظت مناظر طبیعی و ذخایر بیولوژیکی (حیوانات و نباتات وحشی) اعلان گردیده اند که عبارتند از پامیر، دره آجر، آب ایستاده و دشت ناور غزنی و کول حشمت خان میباشد. مناطق دیگری نیز از نقطه نظر تنوع حیاتی دارای اهمیت بوده که در آینده بعد از طی مراحل قانونی کوشش به عمل خواهد آمد تا رسماً از طرف دولت به حیث مناطق حفاظت شده اعلان گردد و ضمن پروگرام های خاص از آن ها مواظبت به عمل آید که این مناطق عبارتند از: نورستان، جهیل شیوه، در قد (امام صاحب) هامون پوزك، هامون صابری از لحاظ موجودیت انواع مختلف حیوانات و نباتات وحشی بسیار غنی می‌باشد.

اهداف انجمن

انجمن رضاکاران محیط زیست افغانستان (SAVE) در سال ۱۳۷۲ جهت حفظ و انکشاف منابع طبیعي کشور تاسیس گردید. حفاظت محیط زیست، سرسبزي و انکشاف متداوم در کشور از جمله اهداف این انجمن میباشد. ساحاتي که فعلاً انجمن در آنها فعالیت مي نماید عبارت اند از: احیاي جنگلات، سرسبزي از طریق ایجاد قوریه هاي نهال هاي مثمر و غیر مثمر، تعلیم و تربیه محیطي، تحقیق و تتبع، حفاظت حیات وحش، پارکهاي ملي، آثار تاریخي و فرهنگي، تبلیغات و نشرات در کشور مي باشد.